

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞINDA ÖNGÖRÜLEN "ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASALARINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE EKLER HAKKINDA" EN TEMEL NORMLARA İLİŞKİN INFOGRAFİK KOLEKSİYONU

Haziran, 2022

www.strategy.uz

@dsc.uzbekistan

@dsc_uzb

@dscuzbekistan

@dscuzbekistan

Development
Strategy Center

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞI "ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASASI DEĞİŞİKLİK VE EKLERİ HAKKINDA"

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

**Önerilen
değişiklik ve
eklemeler:**

**Özbekistan Cumhuriyeti Anayasası'nın 64
maddesine 200'den fazla değişiklik ve ekleme
6 yeni madde ve 16 yeni norm tanıtılıyor.**

Kanun taslağı hazırlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

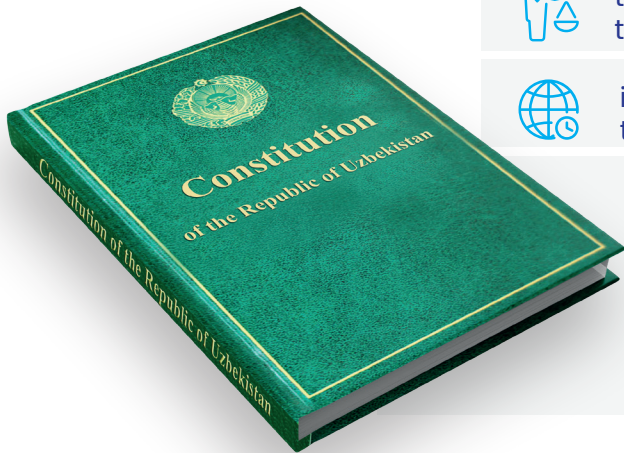
ulusal mevzuat, değerler ve hukuk uygulama uygulamaları, tarihsel Özbek devleti deneyimi;

temel insan hak ve özgürlüklerinin sağlanması alanında temel uluslararası standartlar;

ileri dış deneyim - **100'den fazla** ülkenin anayasaları (**20** tanesi son **5** yılda kabul edilmiştir).

ABD

Almanya

Fransa

İtalya

Kore Cumhuriyeti

Rusya

Ermenistan

Gürcistan

Azerbaycan

Kazakistan

www.strategy.uz

@dsc.uzbekistan

@dsc_uzb

@dscuzbekistan

@dscuzbekistan

Development
Strategy Center

1

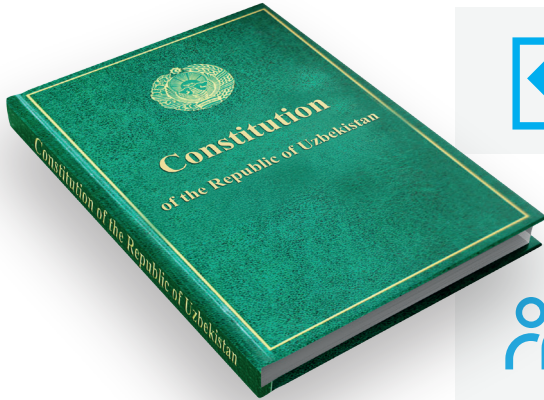
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

I

Anayasa değişiklikleri, her şeyden önce, toplumun farklı sosyal katmanlarına mensup vatandaşların belirli kişisel, sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel ve çevresel hak ve menfaatlerini garanti altına almayı ve korumayı amaçlayan doğrudan çalışma normları haline gelir.

Özbekistan **yasal, sosyal, laik demokratik** bir devlet olarak tanımlanmaktadır.

“İnsan hakları ve medeni hak ve özgürlüklerin sağlanması **devletin en yüksek hedefidir**” denilmektedir.

2

www.strategy.uz

[@dsc.uzbekistan](https://www.facebook.com/dsc.uzbekistan)

[@dsc_uzb](https://twitter.com/dsc_uzb)

[@dscuzbekistan](https://www.telegram.com/@dscuzbekistan)

[@dscuzbekistan](https://www.instagram.com/dscuzbekistan)

Development
Strategy Center

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

II

Nüfusun savunmasız kesimlerinin hakları da dahil olmak üzere vatandaşların çalışma, sosyal ve çevresel haklarının anayasal güvencelerinin güçlendirilmesine özel önem verilmektedir.

Engelli insanlar:

Toplumun söz konusu kesimine yönelik **herhangi bir ayırım, göz ardı etme, muafiyet, kısıtlama** veya **aşırı önyargı** ile birlikte tesisleri ve hizmetleri kullanmaları için koşullar yaratmayı reddetmek yasaktır.

Sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar:

Devlet, **sosyal hizmetler sisteminin gelişmesi** için gerekli koşulları yaratır.

Devlet; **emekli maaşları, ödenekler ve diğer sosyal yardım türlerini** tahsis eder.

Emeklilik, ödenek, diğer sosyal yardım türleri, **resmi olarak belirlenen asgari tüketim harcamalarından az olamaz.**

Nüfusun savunmasız kesimleri:

Devlet, **yaşam kalitelerini yükseltmek için önlemler alır,**

diğer vatandaşlarla eşit koşullarda kamusal yaşama katılmaları ve **temel yaşamsal ihtiyaçlarını bağımsız olarak karşılamaları için fırsatlar yaratır.**

Kadın ve çocuk işçiliği:

Kadınları çalıştırmayı reddetmek, hamilelik veya çocuk sahibi olmaları nedeniyle işten çıkarılmaları yasaktır.

Zorla çalıştırma ve **çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri yasaktır ve yasalara göre sorumluluğa tabidir.**

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

III

Aile kurumunu güçlendirmek için yapılan değişiklik ve eklemeler:

Evlilik üzerine:

Evlilik, bir **kadın ve bir erkeğin** gönüllü rızasına ve **eşitliğine** dayanır.

Devletin yükümlülükleri:

Devlet, ailenin **tam anlamıyla gelişmesi** için gerekli sosyal ve ekonomik koşulları yaratır.

Devlet, **geniş ailelere kanuna uygun olarak yardım** ve **sosyal güvence** sağlar.

Çocuğun çıkarları:

Ebeveynler ve vasiler, **yetişkinliğe ulaşana kadar çocuklarına bakmalı; onların yetiştirilmelerine ve eğitimlerine olduğu kadar sağlıklı, tam ve uyumlu bir birey olmalarına özen göstermelidir.**

Çocuğun çıkarları; çocukların tam fiziksel, zihinsel ve kültürel gelişimi için tüm koşulların yaratılması, **kamu politikasının en önemli önceliğidir.**

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

IV

Vatandaşların nitelikli tıbbi bakıma ve sağlıklı ve rahat bir ortama erişim hakkının sağlanmasına yönelik anayasal mekanizmalar güçlendirilmektedir:

Ücretsiz tıbbi bakım:

Özbekistan Cumhuriyeti vatandaşları, acil tıbbi bakımı da içeren, kanunla belirlenen garantili tıbbi bakım miktarını ücretsiz alma hakkına sahiptir.

The state takes necessary measures:

kamu, özel ve diğer sağlık bakım sistemlerinin geliştirilmesi için;

sağhi-epidemiolojik refahı sağlamak, **çeşitli sağlık sigortası biçimlerinin geliştirilmesi için koşullar yaratmak;**

Aral Denizi bölgesinin sosyal ve ekonomik açıdan sürdürülebilir kalkınmasını amaçlayan ekolojik sistemini **korumak** ve restore etmek.

www.strategy.uz

@dsc.uzbekistan

@dsc_uzb

@dscuzbekistan

@dscuzbekistan

Development
Strategy Center

5

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

V

Eğitimin, bilimin, ulusun ve özellikle gençliğin manevi desteği için açık anayasal mekanizmalar vardır:

Okul Öncesi Eğitim Devlet:

okul öncesi eğitim sisteminin gelişimini destekler.

Özel ihtiyaçları ve bireysel yetenekleri olan çocukların eğitimi

özel ihtiyaçları ve bireysel yetenekleri olan çocuklar için eğitim kurumlarında kapsayıcı eğitim ve yetiştirmeyi organize eder;

yetenekli gençlerin eğitimlerine devam etmelerini sağlar.

Öğretmenlerin statüsünün güçlendirilmesi

pedagojik personelin statüsünün her bakımdan güçlendirilmesi, toplumun ve devletin işlevsel amacı ve sorumluluğudur;

Genel orta öğretim

Devlet:

ücretsiz genel orta öğretimi garanti eder;

her çocuğun genel orta öğretim için bir yıllık hazırlık kursu alma hakkını garanti eder.

Eğitim kurumları

Devlet:

kamu, özel ve diğer eğitim kurum ve kuruluşlarının gelişimi için eşit koşullar yaratır.

Pedagojik personelin mesleki faaliyetlerine müdahale edilmesi ve resmi görevlerinin yerine getirilmesinin engellenmesi kabul edilemez.

6

www.strategy.uz

[@dsc.uzbekistan](https://www.facebook.com/dsc.uzbekistan)

[@dsc_uzb](https://twitter.com/dsc_uzb)

[@dscuzbekistan](https://www.telegram.me/dscuzbekistan)

[@dscuzbekistan](https://www.instagram.com/dscuzbekistan)

Development
Strategy Center

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

VI

Bir kişinin ve bir vatandaşın hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması hakkında:

Özbekistan Cumhuriyeti'nde ölüm cezası yasaktır.

Gözaltı, tutuklama ve gözaltında tutulma veya diğer özgürlük kısıtlamalarına ancak mahkeme kararı ile izin verilir.

Bir kişi mahkeme kararı verilinceye kadar **48 saatten fazla** gözaltında tutulamaz.

Tüm suçluluk şüpheleri, onları ortadan kaldırma olanakları tükendiyse, **şüpheli veya sanık lehine** çözülmelidir.

Kanunun uygulanması sırasında ortaya çıkan şüphelerin de **şüpheli veya sanık lehine** çözülmesi gerekir.

Şüpheli, sanık veya sanık **suçsuzluğunu kanıtlamak zorunda değildir** ve susma hakkını dilediği zaman kullanabilir.

Gözaltı sırasında, kişiye hakları ve tutuklanma gerekçeleri **anlayabilecekleri bir dilde açıklanmalıdır**.

Kişinin mahkûmiyeti ve bundan doğan hukuki sonuçlar, **yakınlarının haklarının kısıtlanmasına sebep olmaz**.

Herkesin **World Wide Web'e** erişme ve onu ücretsiz kullanma hakkı vardır.

Evin dokunulmazlığı herkesin hakkıdır. Mahkeme kararı olmadan **konuttan yoksun bırakmaya** izin verilemez.

www.strategy.uz

@dsc.uzbekistan

@dsc_uzb

@dscuzbekistan

@dscuzbekistan

Development
Strategy Center

7

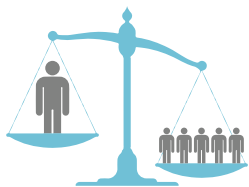
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

VI

**Bir kişinin ve bir vatandaşın hak ve özgürlüklerinin
güvence altına alınması hakkında:**
(devam)

Herkesin kişiliğini geliştirme, kanunla yasaklanmayan ve başkalarının hak ve özgürlüklerini ihlal etmeyen **her türlü işi yapma hakkı vardır.**

Herkesin kişisel verilerin korunması hakkı vardır.

Kişi ile kamu makamları arasındaki ilişkide ortaya çıkan mevzuattaki karşı konulamaz tüm çelişkiler ve yanlışlıklar, **kişi lehine yorumlanır.**

8

www.strategy.uz

[@dsc.uzbekistan](https://www.facebook.com/dsc.uzbekistan)

[@dsc_uzb](https://twitter.com/dsc_uzb)

[@dscuzbekistan](https://t.me/dscuzbekistan)

[@dscuzbekistan](https://www.instagram.com/dscuzbekistan)

Development
Strategy Center

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

VII

Ulusal değerleri ve gelenekleri korumak ve artırmak, toplumun tarihi, sosyo-ekonomik temellerini, halkın birliğini güçlendirmek için yapılan değişiklikler:

Ulusal değerler

Devlet ve toplum, Özbekistan halkının manevi ve kültürel mirasının devamlılığını sağlayarak ulusal değerlerin korunmasına önem verir.

Devlet, ulusal ve evrensel değerlere bağlılık ve bir anlamda çocuklar ve gençlerde büyük ataların zengin manevi mirasından gurur duyma duygusunun oluşmasına özen gösterir.

Sivil toplum kuruluşları

Mahallalar, siyasi partiler, hareketler, kitle iletişim araçları, sendikalar, kamu vakıfları ve bireylerin diğer kamu dernekleri dahil olmak üzere sivil toplum kuruluşları, sivil toplumun temelini oluşturur ve içeriğini belirler.

Vatandaşların haklarını, özgürlüklerini ve meşru çıkarlarını, demokratik değerleri korumak, sosyal ve kültürel hedeflere ulaşmaya yardımcı olmak, toplumun manevi ve diğer maddi olmayan ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmıştır.

Dini kuruluşlar

Özbekistan Cumhuriyeti'nde faaliyet gösteren tüm dini kuruluşların yasaya uygun olarak faaliyet özgürlüğü güvence altına alınmıştır.

Devlet, barış içinde ve bir arada yaşamının garantörüdür.

Vatandaşların kendi kendini yönetmesi

Vatandaşların kendi çıkarlarına, tarihsel gelişim özelliklerine, ayrıca ulusal ve manevi değerlere, yerel gelenek ve göreneklere dayalı olarak yerel öneme sahip sorunları bağımsız ve yasal olarak çözme hakkı ve bunu pratikte yapma yetenekleri vatandaşların özyönetimi olarak kabul edilir.

Mahallalar

Mahallalar, devlet otoriteleri sisteminin bir parçası değildir ve yetkilerini kullanmakta bağımsızdır.

Devlet, mahallerin faaliyetlerini yürütmeleri için gerekli koşulları yaratır, kanunla verilen yetkilerini kullanmalarında yardımcı olur.

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

VIII

Vatandaşların ekonomik haklarını, özel mülkiyeti, ekonomik faaliyet özgürlüğünü korumaya yönelik getirilen normlar:

Ekonomik aktivitede özgürlük:

Devlet, elverişli bir iş ve yatırım ortamının yanında girişimciliğin gelişmesi için uygun koşullar sağlar.

İktisadi faaliyette haksız rekabete ve tekelleşmeye izin verilmez.

Özbekistan Cumhuriyeti'nde mal, hizmet, emek ve mali kaynakların serbest dolaşımı garanti edilmektedir.

Mülk güvenliği:

Özel mülkiyet dokunulmazdır ve devlet tarafından korunur.

Girişimciler:

yasalarca yasaklanmayan herhangi bir faaliyette bulunma hakkına sahip olmak;

faaliyet alanını **bağımsız olarak seçme** hakkına sahiptir;

girişimcilikten **sınırsız miktarda gelir elde etme** hakkına sahiptir.

Toprak:

arazi, kanunun öngördüğü şartlar ve şekilde özel mülkiyete de dahil olabilir;

tarım arazileri, orman fonu arazileri devlete aittir ve kira sözleşmeleri ile vatandaşlara tahsis edilir.

Devlet bütçesi:

Özbekistan Cumhuriyeti'nde Devlet Bütçesinin ve Kamu Borçlarının oluşturulması ve yürütülmesine ilişkin prosedür, açıklık ve şeffaflık ilkelerine dayanacaktır.

10

www.strategy.uz

@dsc.uzbekistan

@dsc_uzb

@dscuzbekistan

@dscuzbekistan

Development
Strategy Center

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

IX

Vatandaşın ve devletin karşılıklı hak ve sorumlulukları arasındaki ilişki önemli ölçüde güçlendirilmiştir:

Ülke genelinde seyahat ve ikamet özgürlüğü hakkı

Özbekistan Cumhuriyeti topraklarında yasal olarak ikamet eden herkes, kanunla belirlenen kısıtlamalar dışında, Cumhuriyet **topraklarında serbest dolaşım, ikamet ve ikamet yeri seçimi hakkına** sahiptir.

Bir kişinin Cumhuriyetten ayrılma ve Cumhuriyete dönme hakları

Herkesin Cumhuriyet **topraklarını terk etme** hakkı vardır. Özbekistan Cumhuriyeti vatandaşları **herhangi bir engel olmaksızın Özbekistan'a dönme** hakkına sahiptir.

Özbek vatandaşının **sınır dışı edilmesine** veya iade edilmesine izin verilmez.

Yurt dışındaki yurttaşlarla ilişkiler

Devlet, yurt dışında yaşayan **vatandaşlar ve yurttaşlarla ilişkileri sürdürmek ve geliştirmekle** ilgilenir.

Vatana bağlılık

Anavatan'a bağlılık kutsaldır.

www.strategy.uz

@dsc.uzbekistan

@dsc_uzb

@dscuzbekistan

@dscuzbekistan

Development
Strategy Center

11

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ANAYASA KANUNU TASLAĞININ EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

X

Devlet iktidarının temellerini daha da iyileştirmek, parlamentonun yetkilerini güçlendirmek ve vatandaşların yasama sürecine aktif katılımını sağlamak için yapılan değişiklik ve eklemeler:

Parlamentonun yolsuzlukla mücadelede yetkileri

Parlamentonun yıllık **Yolsuzlukla Mücadele Ulusal Raporunu** değerlendirme yetkisi anayasal düzeyde yer almaktadır.

Yolsuzlukla Mücadele Dairesi Başkanının atanması ve görevden alınmasına ilişkin Kararnamenin **Senato tarafından onaylanma usulü** Anayasa ile belirlenir.

Senatonun Hesap Odasının faaliyetlerini düzenleme yetkileri

Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın önerisi üzerine, Özbekistan Cumhuriyeti Hesap Odası Başkanını atama ve görevden alma yetkisi Âli Meclis Senatosa devredilecektir.

Kanun tekliflerinin Parlamentoya sunulması

Özbekistan Cumhuriyeti Âli Meclisi Yasama Meclisine yasama önerileri sunma hakkı; Özbekistan Cumhuriyeti'nin oy kullanma hakkı bulunan en az yüz bin vatandaşına, Senato'ya, Âli Meclis İnsan Hakları Temsilcisi'ne (Ombudsman) ve Merkez Seçim Komisyonu'na verilir.

Halk Temsilcileri ve Hokimler Konseyleri

Hokimlerin Halk Temsilcileri Konseylerine de başkanlık ettiğini **belirten norm kaldırılıyor.**

Halk Vekilleri Konseyleri ve hokimlerin yetkileri **güçlendiriliyor.**

Yürütme makamları ve toplum

Devlet gençlik politikasının uygulanması, ailenin desteklenmesi, güçlendirilmesi ve korunması, geleneksel aile değerlerinin korunması, engellilerin sosyal korunması da dahil olmak üzere sosyal koruma, sivil toplum kuruluşlarının desteği konularında **Bakanlar Kurulu'nun** yetkileri genişletiliyor.

Dış politika

Özbekistan tüm ülkelerle dostane ve barışçıl bir dış politika izlemektedir.

12

www.strategy.uz

@dsc.uzbekistan

@dsc_uzb

@dscuzbekistan

@dscuzbekistan

Development
Strategy Center

DEVELOPMENT STRATEGY
CENTER

www.strategy.uz

[@dsc.uzbekistan](https://www.facebook.com/dsc.uzbekistan)

[@dsc_uzb](https://twitter.com/dsc_uzb)

[@dscuzbekistan](https://www.telegram.me/dscuzbekistan)

[@dscuzbekistan](https://www.instagram.com/dscuzbekistan)

[Development
Strategy Center](https://www.youtube.com/DevelopmentStrategyCenter)